

2009 METŲ LIETUVIŲ KALBOS (GIMTOSIOS) VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO REZULTATŲ STATISTINĖ ANALIZĖ

2009 m. gegužės 20 d. valstybinį lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzaminą laikė 22 583 kandidatai – vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniai ir ankstesnių laidų abiturientai, panorę perlaikyti lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinį brandos egzaminą. Dėl įvairių priežasčių į egzaminą neatvyko 99 kandidatai.

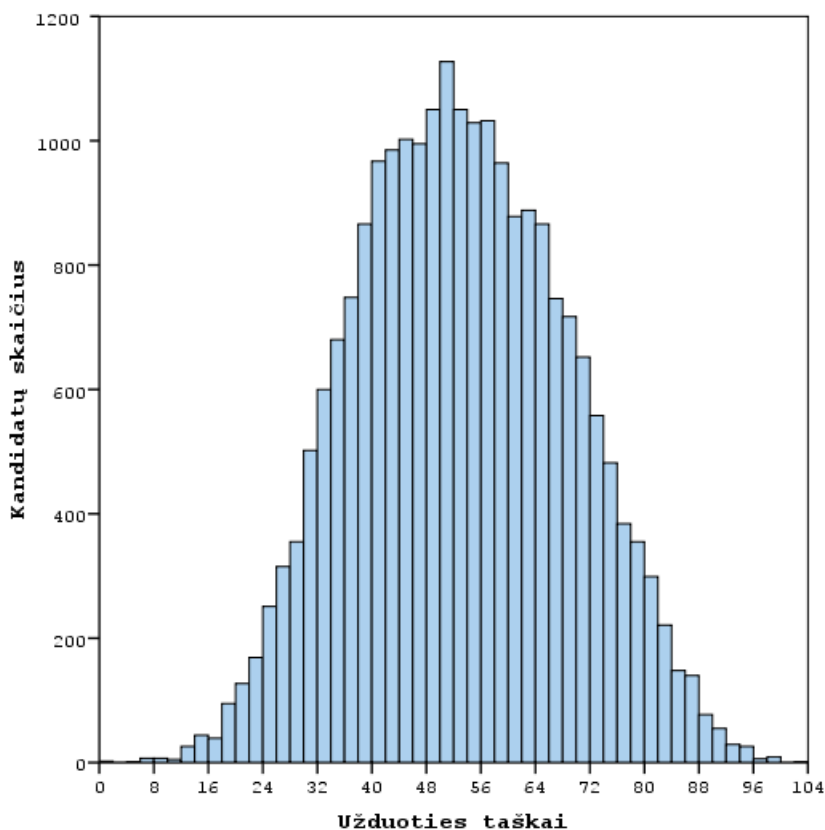
Maksimali taškų suma, kurią galėjo surinkti laikantieji egzaminą, – 104 taškai (po 52 taškus už teksto rašymo ir teksto suvokimo užduotis). Minimali egzamino išlaikymo taškų sumos riba – 30 taškų. Valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino neišlaikė 1467 kandidatai (6,5 proc. jų laikusiųjų).

Pakartotinės sesijos lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinį brandos egzaminą 2009 m. birželio 12 d. laikė 45 kandidatai (16 neišlaikė), 5 kandidatai į egzaminą neatvyko. Neišlaikiesieji valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino, liepos 1 d. galėjo laikyti pakartotinį mokyklinį lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzaminą.

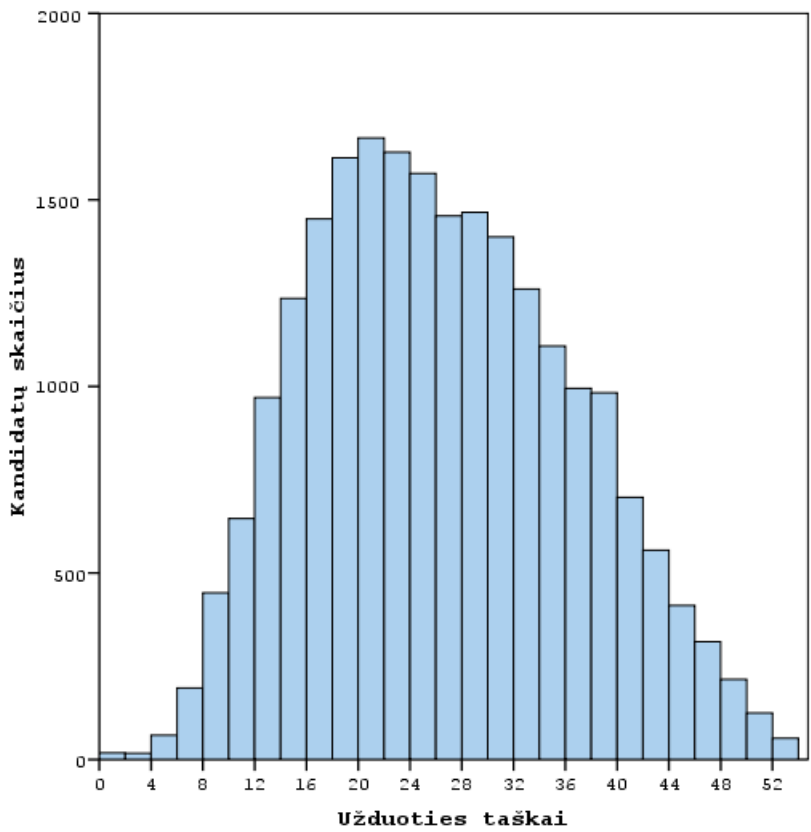
Žemiau pateikta statistinė analizė paremta lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio pagrindinės sesijos brandos egzamino kandidatų rezultatais.

Valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino kandidatų surinktų užduoties taškų vidurkis yra 52,47 taško (teksto rašymo užduočių taškų vidurkis – 25,89 taško, teksto suvokimo užduočių – 26,58 taško), taškų sumos standartinis nuokrypis (dispersija) – 15,62 (teksto rašymo užduočių – 10,11, teksto suvokimo užduočių – 7,78). Didžiausias šiemet gautas egzamino įvertinimas – 102 taškai.

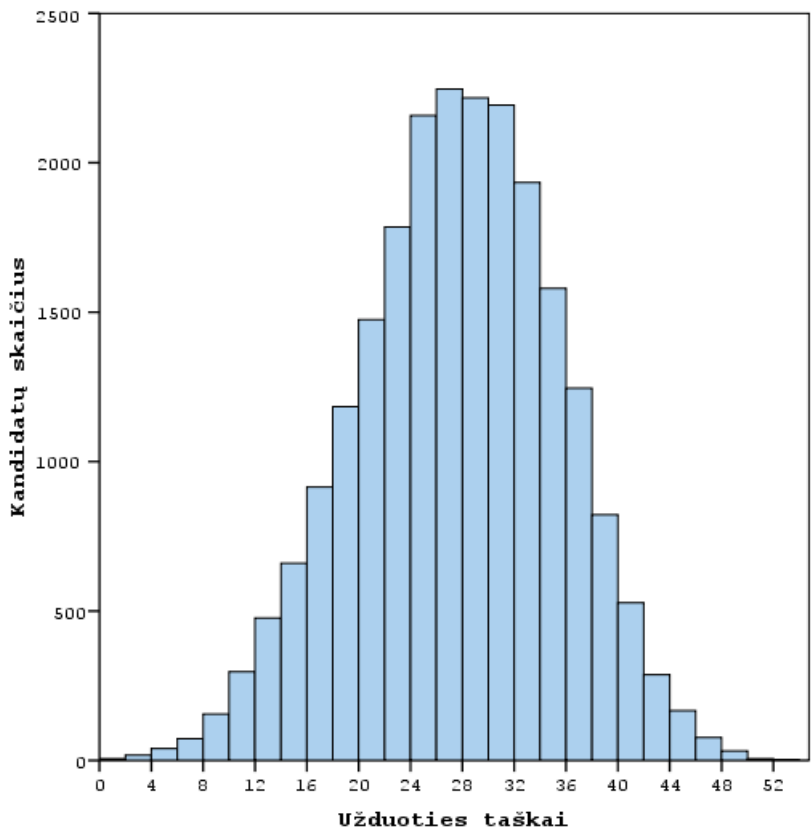
Laikiusių valstybinį lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzaminą kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas pateiktas 1 diagramoje. Už valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino teksto rašymo užduotis kandidatų gautų taškų pasiskirstymas ir už teksto suvokimo užduotis kandidatų gautų taškų pasiskirstymas pateikti atitinkamai 2 ir 3 diagramose.

1 diagrama. Valstybinį lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzaminą laikusių kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas

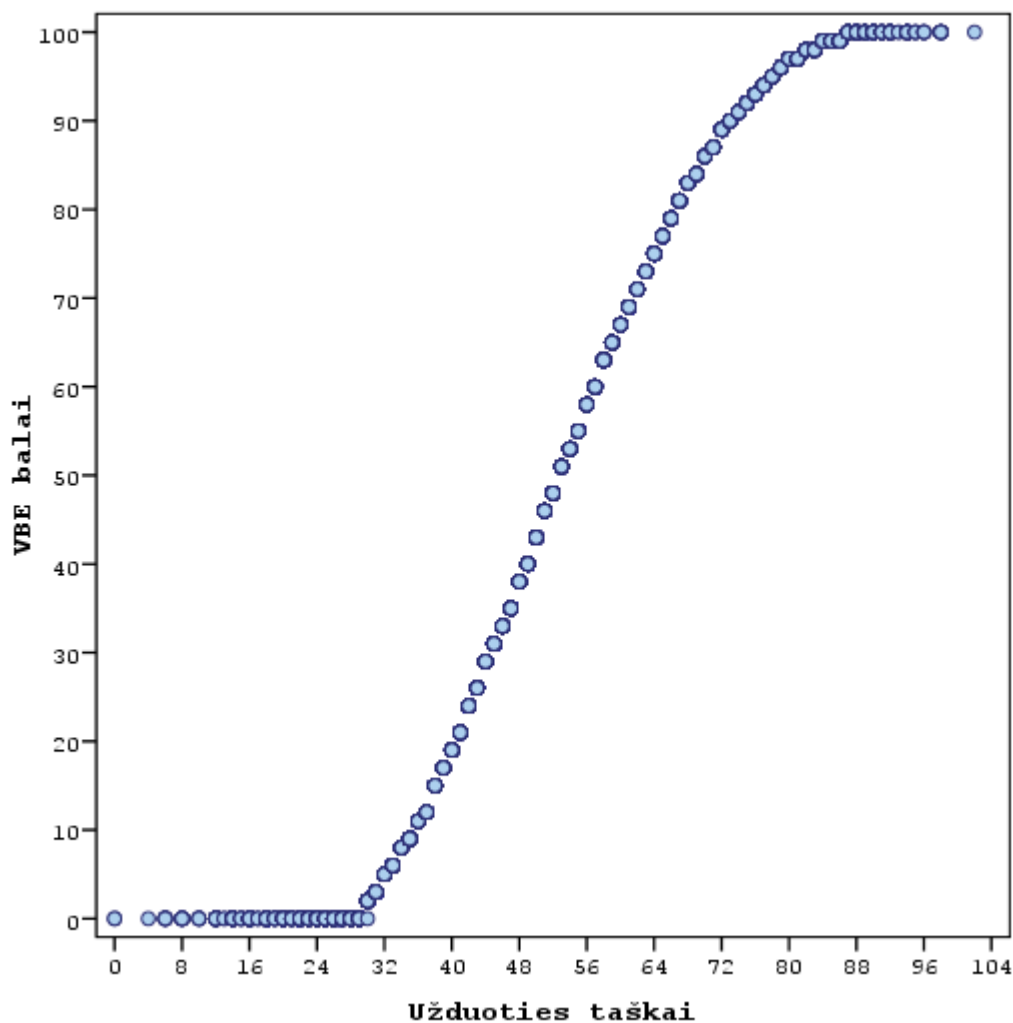
2 diagrama. Už valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino teksto rašymo užduotis kandidatų gautų taškų pasiskirstymas

3 diagrama. Už valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino teksto suvokimo užduotis kandidatų gautų taškų pasiskirstymas

Valstybinio brandos egzamino vertinimas yra norminis: kiekvieno mokinio pasiekimai lyginami su kitų, laikiusių šį egzaminą, pasiekimais. Valstybinio brandos egzamino įvertinimas yra šimtabalės skalės skaičius nuo 1 iki 100. Šis skaičius rodo, kurią egzaminą išlaikiusių kandidatų dalį (procentais) mokinys pralenkė. Pavyzdžiui, 40 balų reiškia, kad blogiau egzaminą išlaikė 40 proc. kandidatų, geriau – 60 proc. (100 – 40 = 60). Minimalus išlaikyto valstybinio brandos egzamino įvertinimas yra 1 (vienas) balas, maksimalus – 100 balų. Šie balai į dešimtabalės skalės pažymį nėra verčiami. Jie įrašomi į kandidato brandos atestato priedą kaip valstybinio brandos egzamino įvertinimai. Pavyzdžiui, įrašoma 40 (keturiasdešimt). Kandidatų surinktų egzamino užduoties taškų ir jų įvertinimo valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino balais sąryšis pateiktas 4 diagramoje.

4 diagrama. Už egzamino užduotį gautų taškų ir įvertinimo VBE balais sąryšis

Statistinei analizei atlikti atsitiktinai buvo atrinkta 400 kandidatų darbų. Apibendrinus informaciją, esančią atrinktuose darbuose, kiekvienam užduoties klausimui buvo nustatyta:

- **kuri dalis kandidatų surinko atitinkamą skaičių taškų** (0, 1, 2 ir t. t.);
- **klausimo sunkumas.** Šį parametą išreiškia toks santykis:

$$\frac{\text{(visų kandidatų už šį klausimą surinktų taškų suma)}}{\text{(visų už šį klausimą teoriškai galimų surinkti taškų suma)}}$$

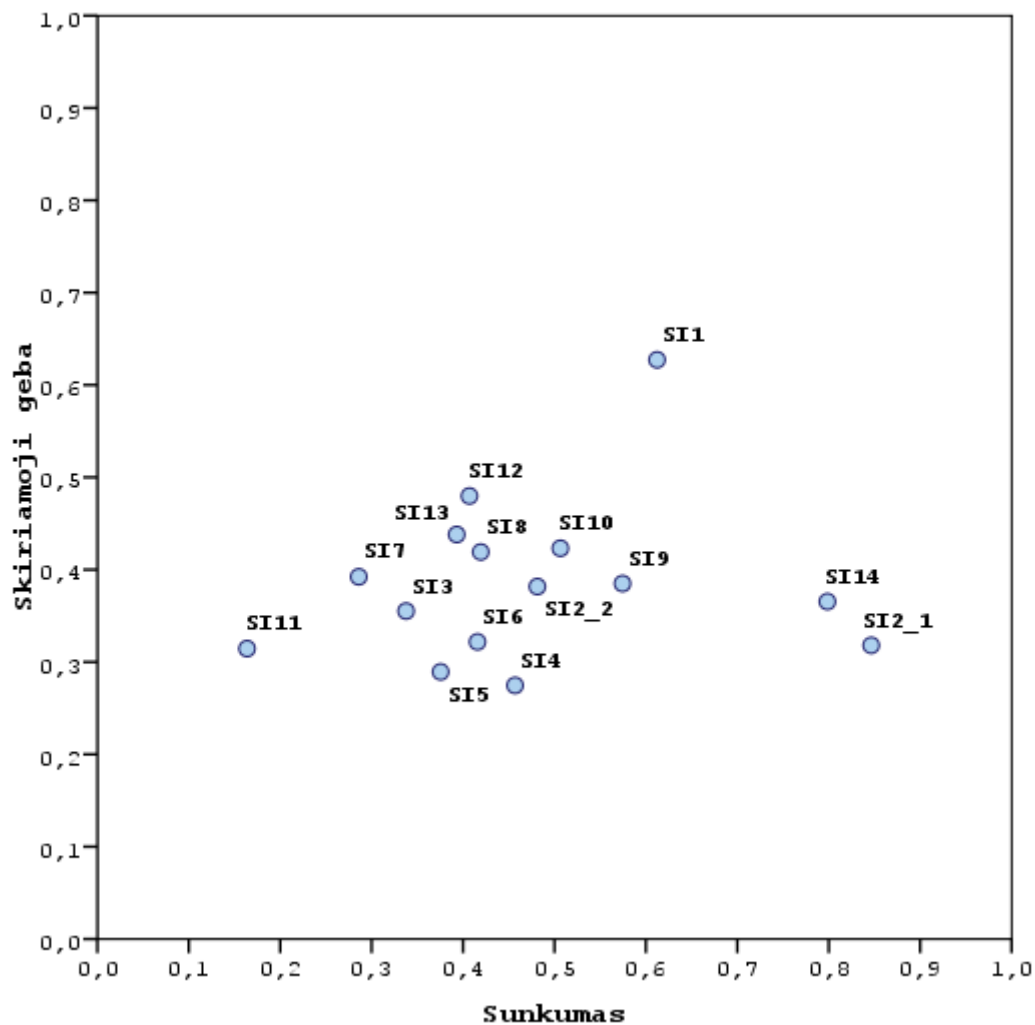
Jei klausimas buvo vertinamas vienu tašku, tai jo sunkumas tiesiogiai parodo, kuri dalis kandidatų į tą klausimą atsakė teisingai;

▪ **klausimo skiriamoji geba.** Šis parametras rodo, kaip atskiras egzamino klausimas išskiria stipresnius ir silpnesnius kandidatus. Jei klausimas buvo labai lengvas ir į jį beveik vienodai sėkmingai atsakė ir stipresnieji, ir silpnesnieji kandidatai, tai tokio klausimo skiriamoji geba maža. Panaši skiriamoji geba gali būti ir labai sunkaus klausimo, į kurį beveik niekas neatsakė. Neigiama skiriamosios gebos reikšmė rodo, kad silpnesnieji (sprendžiant pagal visą egzamino užduotį) už tą klausimą surinko daugiau taškų, nei stipresnieji (tai – prasto klausimo požymis). Pagal testų teoriją, geri klausimai yra tie, kurių skiriamoji geba yra 0,4 – 0,5, labai geri – 0,6 ir daugiau. Dėl įvairių pedagoginių ir psichologinių tikslų kai kurie labai sunkūs arba labai lengvi klausimai vis vien pateikiami teste, nors jų skiriamoji geba ir nėra optimali;

▪ **klausimo koreliacija su visa užduotimi.** Tai to klausimo surinktų taškų ir visų užduoties surinktų taškų koreliacijos koeficientas (apskaičiuojamas naudojant Pirsono koreliacijos koeficientą). Šis parametras rodo, kuria dalimi atskiras klausimas žinias ir gebėjimus matuoja taip, kaip ir visa užduotis. Žinoma, daugiataškio klausimo koreliacija su visa užduotimi yra didesnė, nei vienataškio.

Visų lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto suvokimo užduočių (SI) sunkumo ir skiriamosios gebos priklausomybė pavaizduota 5 diagramoje.

5 diagrama. Visų užduočių sunkumo ir skiriamosios gebos priklausomybė

Valstybinis lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzaminas sudarytas iš dviejų dalių: teksto rašymo ir teksto suvokimo. 1 lentelėje pateikta informacija apie lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino atskirų dalių tarpusavio koreliaciją. Šis parametras rodo, kuria dalimi viena egzamino dalis matuoja mokinio kompetencijas kitos dalies ir visos egzamino užduoties atžvilgiu.

1 lentelė. Informacija apie egzamino atskirų dalių tarpusavio koreliaciją.

	Teksto rašymas	Teksto suvokimas	Bendra taškų suma
Teksto rašymas	1	0,52	0,90
Teksto suvokimas	0,52	1	0,83

2 lentelėje pateikta informacija apie lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto rašymo dalies vertinimo kriterijų tarpusavio koreliaciją.

2 lentelė. Informacija apie teksto rašymo dalies vertinimo kriterijų tarpusavio koreliaciją.

	Tema	Pagrindimas	Teksto sandara ir vientisumas	Kalbinė raiška	Kalbos normų laikymasis	Bendra taškų suma	Bendra taškų suma minus kriterijus
Tema	1	0,76	0,50	0,41	0,32	0,59	0,51
Pagrindimas	0,76	1	0,43	0,46	0,43	0,68	0,59
Teksto sandara ir vientisumas	0,50	0,43	1	0,32	0,23	0,47	0,36
Kalbinė raiška	0,41	0,46	0,32	1	0,34	0,58	0,44
Kalbos normų laikymasis	0,32	0,43	0,23	0,34	1	0,92	0,43

Toliau pateikiama lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto rašymo užduočių statistinė analizė.

2009 m. LIETUVIŲ KALBOS (GIMTOSIOS) VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO TEKSTO RAŠYMO UŽDUOTYS

I. SAMPROTAVIMO RAŠINIO UŽDUOTYS

1. Parašykite 400–450 žodžių samprotavimo rašinį tema

Ar dora prisidengti kauke?

Rašydami remkitės kultūrine patirtimi (grožinės literatūros ar kitais meno kūriniais, mokslo, religijos žiniomis, tradicijomis ir t. t.) ir socialine patirtimi.

Jums gali padėti pateiktos mintys:

HAMLETAS

*...Prisiekit¹, – kaip keistai aš besielgčiau
(Man gali kartais tekti suvaidinti
Keistuolį), kad, mane išvydę tokį,
Jūs niekad... neišduosit.*

Iš Viljamo Šekspyro „Hamleto“

*Ūkininkas niekuomet nemėgdavo su šunim eiti. Labiausiai bažnyčion.
Nutarė pabaigti sugalvotą darbą ir savo sunkumo atsikratyti.*

Saldučiu, cukriniu balsu pavadino šunį į save. Atkišęs gyslotą ranką, rodė šuniui aketę, tarytum joje būtų pilna visokių gėrybių, šuniui pageidaujamų. Ūkininko veidas, nuo vėjo pamėlynavęs ir keliose vietose skustuvo suraižytas, išsitempė kaip gero aktorius kaukė į linksmučio žmogaus šypsena.

Iš Jurgio Savickio „Ad astra“

Juk mes nuolatos maskuojamės ir visiems (darbdaviams, pavaldiniams, kolegoms, draugams, mylimiesiems) vaidiname vis kitokį vaidmenį. Kartais būname tokie, kokius mus nori matyti aplinkiniai, kartais stengiamės įpiršti kitiems ne tikrąjį savo pavidalą, o tokį, kokį norime, kad matytų. Tik nedaugelis įstengia žmonėse ir netgi vienatvėje būti be kaukės, maksimaliai atviras aplinkai ir sau pačiam, nes tai – pavojinga.

Jurga Ivanauskaitė, rašytoja

2. Parašykite 400–450 žodžių samprotavimo rašinį tema

Ar pritartumėte žodžiams: „...žmogų net ir klystkeliuos tamsiuos/ Ne taip jau paprasta ir lengva paklaidinti“ (J. V. Gėtė, „Faustas“)?

Rašydami remkitės kultūrine patirtimi (grožinės literatūros ar kitais meno kūriniais, mokslo, religijos žiniomis, tradicijomis ir t. t.) ir socialine patirtimi.

¹ Hamletas kreipiasi į Horacijų ir kitus ištikimus draugus.

Jums gali padėti pateiktos mintys:

MEFISTOFELIS

*Kertu, kad šitą naivų sutvėrimą¹
Galiu nuvest klaidžiausiu takeliu,
Tik duokite man savo sutikimą.*

DIEVAS

*Aš nieko tau uždrausti negaliu,
Kol jis dar gyvas. Ir kol jis dar ieško,
Tol renkasi iš daugelio kelių.*

Iš Johano Volfgango Gėtės „Fausto“

*Neatimki, Dieve, iš manęs klydimo teisės,
Noriu pats surasti tavo kelią.
Lig tavęs gal taip ir niekad neateisiu,
Bet aš trokštu pats patirt, kaip gelia
Klaidoje širdis...*

Iš Vytauto Mačernio soneto

Vanda Juknaitė Galvoji apie tą žmogų, kurį apvogei?
Aleksandras Galvojau. Ilgai galvojau.
Vanda Juknaitė Ką?
Aleksandras Ką galvojau? Jis buvo mano senas kaimynas. Jis nežinojo, kad aš apvogiau, galvojo, kad kas kitas. Jis netikėjo, aš atidaviau, atsiprašiau. Jis buvo kaip tėvas, pavogiau, bet vėl susitaikėm. Jis man atleido, sako, nors vienas žmogus yra sąžiningas.

Iš Vandos Juknaitės knygos „Tariamas iš tamsos / pokalbiai su vaikais“

II. TEKSTO INTERPRETACIJOS UŽDUOTYS

Pasirinkite vieną iš pateiktų tekstų ir parašykite 400–450 žodžių teksto interpretaciją.

1 TEKSTAS

Jonas Biliūnas

VAGIS

(Ištrauka)

– Vagis, – dilgtelėjo galvoje mintis...

Visas drebėjau – ir iš išgąščio, ir iš džiaugsmo kartu, kad dar paspėjau laiku išeiti, nes mylėjau tą kumelį neapsakomai. Širmas, obuoliais muštas, riestu kaklu ir ilgais karčiais, nors nedidelis, bet greitas kaip stirna... visojo apylinkėje buvo žinomas. Ne vienas po 300 rublių svojo², niekam neatidaviau: nenorėjau parduoti; jeigu ir vesdavau jį turgun, tai tik pasigirtų.

– Ė, tat šitai kodėl tu, per slenkstį vedamas, jau kelintą dieną rąžais, – atsiminiau. – Pats, nabagas, nelaime jautei.

¹ Kalbama apie Faustą.

² Svoti – tarm. siūlyti.

Bet ką turėjau daryti? Pulti vidun? O galbūt tenai ne vienas yra: užmuš kaip žvirblį iš revolverio ar nudurs peiliu kaip paršą. Bėgti pasišauktų vyrų? O tuo tarpu ims ir išsives kumelį: tiek ir tematysi. O rankose nieko o nieko neturėjau. Namuose vėl nei šaudyklės, nei revolverio nebuvo, – vis savo kumščiu pasitikėdavau.

Nėra kas daryti... girdžiu, kad jau vedasi... Pamačiau čia pat ant skiedryno didelę medinę kūlę¹, akies mirksniu prišokau prie jos, nusitvėriau abiem rankom ir užsislėpiau už durų šulo. Laukiu... O širdis, rodos, ims ir iššoks iš krūtinės... Juntu, kad jau visai nebetoli... Ir šitai duryse pasirodo žila barzda – išlenda... burlokas²...

Kaip daviau kūle per galvą, – net žagtelėjo ir parkrito negyvas ant žemės, nei vieno žodžio neprataręs.

Sužvengė linksmas kumelys, mane pamatęs. Kaip beprotis pripuoliau prie jo, apkabinau kaklą, – ir bučiavau, verkiau. O jis padėjo man ant peties savo galvą ir romiai, maloniai žvengia...

Pagalčiau atbudau kaip iš miego. Atsiminiau, kad žmogų užmušiau: šiurpas mane visą paėmė, plaukai ant galvos atsistojo. Kur aš jį dabar dėsiu, ką darysiu?..

Pasilenkiau, apčiupinėčiau burloką: atradau už ančio revolverį primuštą³, peilį prie diržo prisegtą. Supratau, kad nebūčiau gyvas likęs, jeigu tiesiai priešais jį būčiau ėjęs. Įsivaizdavau sau visą nelaimę: savo mylimąją, vestuves, ūkį ir visą gyvenimą, – visa būtų pražuvę. O dabar?.. Šiurpuliai paėmė vėl visą: juk patirs, sužinos, kad aš tat padariau, – kas mane laukia – kalėjimas, teismas ir galbūt katorga?..

Šokau kaip jautis, byzdėlės įkastas. Apsivilkau, pasikinkiau kumelį, įverčiau numirėlį važin ir, kaip tik arklys gali šokti, pasileidau vieškeliu: tik dulka sniegas iš po važio ir švilpia ausyse vėjas. Nuvažiavau kokį dešimtį varstų, sustojau, išverčiau numirėlį pagriovėn, užmoviau dar ant jo galvos jo paties seną apynasrį ir apsigrėžęs vėl parlėkiau kaip paukštis namo. Nusikinkiau, kumelį vėl įleidau gurban⁴, duris užrakinau ir, tarsi nieko neatsitiko, nuėjau rūman ir atsiguliu... Niekas manęs negirdėjo ir nematė nei važiuojant, nei parvažiuojant; niekam nei vienu žodžiu apie tą atsitikimą neprasitariau... tik kunigui per išpažintį pasisakiau...

Kitą dieną rado tą numirėlį pagriovėje. Suvažiavo žmonės, policija, rado prie lavono revolverį ir peilį, pamatė ant jo galvos apynasrį – suprato, už ką užmuštas. Žmonės kuone visi atvirai pripažino, kad taip „tokiam“ ir reikėjo. Policija pakalbėjo, paklausinėjo, bet kaltininko taip ir nebeieškojo... Tuo visa ir pasibaigė...

Aprimau ir aš kiek. Greitai po to atsitikimo vedžiau, vaikų paskui susilaukiau... Tačiau ilgai tasai žmogus mano akyse stovėjo, – kaip koks kirminas krūtinę man ėdė. Dažnai per miegą baisiai surikdavau, visas šaltu prakaitu apipiltas atbusdavau ir kelias dienas, galvą nuleidęs, vaikščiodavau. Išsigandusi pati pradėjo klausinėti, kas yra. Ilgai nesakiau, pagaliau prisipažinau. Ramino ji mane, – rodės, lengviau kiek ant krūtinės darėsi, bet pabuvus ir vėl pradėdavo kirminas krimsti. Ir išpažinties vaikščiodavau, ir bažnyčiai duodavau: lengviau ir ramiau po to būdavo... Taip visą savo amžių išgyvenau, visame kame buvau laimingas, žilo plauko susilaukiau, nieko, rodos, nenuskriaudžiau, pirštu nepalytėjau. Ir tas tik vienas atsitikimas ramumo neduoda...

Gal geriau būčiau padaręs, jeigu atvirai valdžiai būčiau prisipažinęs, teismo rankosna atsidavęs. Ne kartą jau rengiaus taip padaryti... Bet viena tik mintis, kad galiu kalėjiman pakliūti arba Sibirą pamatyti, kad galiu savo ūkį pražudyti, savo pačią ir vaikus nelaimingus padaryti, – visados nuo to žingsnio mane sulaikydavo.

Galbūt prisipažinęs ir liuosas⁵ būčiau palikęs, gal ir nieko bloga nebūtų man padarę, bet kaip tik ateidavo galvon mintis, kad gali prisieiti savo kraštas palikti, jo nebepamatyti – visas drebėjau... ir tylėjau. Žinojau, kad pakliuvęs ne tik pražūčiau, bet ir iš tiesų gal tikru žmogžudžiu iš tenai išeičiau, nes kalėjimai juk nepataiso žmonių, tik visai juos pagadina. O aš juk viena teieškojau ir ieškau: savo sąžinės nuraminti, ne dar didžiau jos sutepti. Juk aš tik savo nuosavybę gyniau... Kitos išeiigos neturėjau, jeigu nenorėjau pats būti užmuštas... Tegu jis ir iš bado vogė, – vis tiek būtų mane užmušęs...

Tyliu ir dabar. Nenoriu ir bijau, senatvės susilaukęs, savo kraštą palikti, su šeimyna persiskirti. Netikiu, kad baises kalėjimas galėtų mano dūšiai⁶ nekaltybę sugrąžinti, sąžinę nuraminti. Tokio sąžinės nuraminimo ieškau tik išpažintyje, maldoje, darbuose ir pas savo kaimynus, kuriems savo širdies žaizdas atidengiu...

O dėlto ir dabar dažnai dažnai tas pats kirminas mano širdį graužia. Ir nežinau dar, ką pasakys man už tai Visagalis...

J. Biliūnas. Raštai, 1 t. – V., Vaga, 1980

¹ Kūlė – medinis įrankis kalti.

² Burliokas – Rusijos (iki XX a. pradžios) darbininkas, upių laivų, baržų vilkikas, irkluootojas.

³ Primuštas – užtaisytas.

⁴ Gurbas – *ryt.* tvartas.

⁵ Liuosas – *svet.* laisvas.

⁶ Dūšia – *svet.* siela, dvasia.

2 TEKSTAS

Henrikas Radauskas

Iš rinkinio „Strėlė danguje“

PAVASARIO NAKTIS

Skambi lakštingala triukšmingai gieda.
Alyvom kvepia senstanti naktis.
O žalias mėnuo per medžius atrieda
Ir ima šviesti tiesiai į akis.

Atsiminimai skrenda mėnesienoj
Kaip angelai, ir aš nebegaliu
Užmigt nuo liepos silueto sienoj
Ir nuo žalių mėnulio spindulių.

O laikrodis kartoja seną melą,
Kad laimė šypsosi, kad ji gera,
Ir bėga jo tikėjimas per stalą
Į džiaugsmą didelį, kurio nėra.

H. Radauskas. Eilėraščiai. – V., *Vaga*, 1980

3 TEKSTAS

Vanda Juknaitė

STIKLO ŠALIS

(Ištrauka)

Laisvąjį dienos laiką moteris su vaikais praleisdavo laukymėje. Čia tvyrojo skaidri rudens ūkana. Skrendančius į pietus paukščius vaikas matė pirmą kartą. Krykdami sausais girgždančiais balsais, jie lėkė virš laukymės trikampe vora. Vis stodamiesi į trikampio pradžia, paukščiai voroje keitėsi vietomis.

Moteris pakėlė iš vežimėlio mažylį, paguldė delnuose, atgręžusi jo veidą į dangų. Išsproginęs akis, vaikas raitydamasis gręžiojosi į šonus. Kai jo skruostas pajusdavo šiltą motinos rankų odą, jis imdavo seilėdamasis žiotis.

Vyresnysis stovėjo užvertęs galvą.

- Mama, kodėl jie keičiasi vietomis?
- Pirmajam reikia krūtine praskirti orą.
- Jis pavargsta?
- Tikriausiai.

Grįžęs iš darbo vyras rado juos dar laukymėje. Kai susitvarkę buteliukus ir vystyklus vyras ir moteris sėdo gerti arbatos, buvo jau visai tamsu. Jie gerdavo arbatą tylėdami, tačiau šį kartą moteris ištarė:

- Man regis, su vyresniuojū kažkas negerai.
- Kodėl tu taip manai?

Ji papasakojo, kas buvo atsitikę dieną.¹ Vyras tylėdamas gėrė arbatą. Puodelį laikė aukštai, apglėbęs jį abiem rankom.

- Ką galvoji?

Viršuje pravirko kūdikis. Moteris skubiai išėjo iš virtuvės, pakilo laiptais į vaikų kambarį. Kai ji sugrižo, vyras tebesėdėjo su puodeliu rankose.

¹ Vaikas tikėjosi sulaukti dingusio šuns, todėl vedamas pietų miego ėmė prašyti motinos nerakinti durų, o jai nesutikus, pradėjo klykti, trypti kojomis ir verkti.

- Kodėl tyli?
- Vyras nieko jai nesakė, ir moteris pakartojo klausimą.
- Ką tu galvoji?
- Tau reikėtų išeiti iš namų prasiblaškyti.
- Taip, bet...
- Nueik bent pas gydytoją.
- Iš tiesų. Pagalvosiu.

Jis pasisiūlė naktį pabudėti prie kūdikio. Moteris atsigulė savo kambaryje. Tačiau ir iš čia jautė mažylį: kiekvieną gilesnį jo atodūsi, skruosto, rankos brūkštelėjimą per pagalvėlę. Jis tebebuvo vienas. Ji pabudavo iš miego kūdikiui dar nepravirkus, užeidavo į kambarį, nepažadindama nei vyro, nei vaiko, pakeisdavo vystyklus ir vėl užsnūdavo budriu katės miegu.

V. Juknaitė. Šermenys. – V., *Alma littera*, 2000

I.A. Samprotavimo rašinio turinio vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai
1. Tema, pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai.	4	Tema suvokta. Aiški pagrindinė mintis. Ją plėtojantys teiginiai rodo, kad autorius gerai suvokia problemos esmę ir kontekstą.
	3	Tema suvokta. Pakankamai ¹ aiški pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai (stinga prasminių akcentų).
	2	Tema suvokta iš dalies: per siaurai arba per plačiai, esama nukrypimų nuo temos. Nepakankamai ² aiški pagrindinė mintis.
	1	Bent nedideli teksto fragmentai susiję su tema / neaiški pagrindinė mintis.
	0	Užduotis, tema nesuvokta, rašinys parašytas visai kita, nei nurodyta, tema.
2. Teiginių pagrindimas (argumentavimas). <i><u>Pastaba.</u></i> Fakto klaida laikoma argumentavimo trūkumu tais atvejais, kai naikina argumentą (jo esmę) arba kai dėl fakto klaidos argumentas tampa nesvarus.	5	Didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi. Visi argumentai tinkami ³ ir svarūs ⁴ . Teiginiai išsamiai pagrindžiami ⁵ .
	4	Didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi. Kultūrinės patirties argumentai tinkami, bent vienas iš jų svarus; socialinės patirties argumentai tinkami ir svarūs. Teiginiai išsamiai pagrindžiami.
	3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi. Kultūrinės patirties argumentai iš esmės tinkami, bet nepakankamai svarūs; socialinės patirties argumentai tinkami ir svarūs. Teiginiai išsamiai pagrindžiami./ ▪ Didžiojoje teksto dalyje remiamasi socialine patirtimi, argumentai tinkami ir svarūs. Teiginiai išsamiai pagrindžiami.
	2	Bent pusėje teksto teiginiai grindžiami remiantis socialine patirtimi. Argumentai tinkami, bet nepakankamai svarūs. Yra kultūrinės patirties užuominų.
	1	Mažesnėje teksto dalyje stengiamasi tinkamai pagrįsti teiginius; dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas.
	0	Teiginiai nepagrindžiami / argumentuojama netinkamai.
Iš viso	9×2=18	

¹ **Pakankamai** [...] – nors ne iki galo aišku, bet užtenka, kad būtų suprasta, – esmė pasakyta.

² **Nepakankamai** [...] – nors užuominų yra, bet jų neužtenka, kad būtų suprasta, – esmės nėra.

³ **Tinkamas** argumentas – tas, kuris pagrindžia teiginį, kuriam yra skirtas. Argumento tinkamumas – jo santykis su konkrečiu teiginiu (teiginys turi atitikti nagrinėjamą problemą – priešingu atveju jį pagrindžiantis argumentas negali būti įskaitytas).

⁴ **Svarus** argumentas – tas, kuris skatina patikėti, paremia ar net verčia priimti tezę (pagrindinę mintį). Argumento svarumas – jo santykis su tema.

⁵ **Išsamus pagrindimas** – tai teiginio ir argumentų tarpusavio ryšių demonstravimas, t. y. pagrįstas ir įtikinamas samprotavimas, o ne argumentų gausa (argumentų turi būti nei per daug, nei per mažai – tiek, kad teiginys būtų įrodytas, kad teze būtų galima patikėti).

I.B. Teksto interpretacijos turinio vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai
1. Teksto temos, problemos, idėjos, vertybės.	4	Suvokta interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės. Aiški skaitymo kryptis.
	3	Suvokta interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės. Nukrypstama nuo skaitymo krypties.
	2	Interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės suvokta iš dalies. Bandyta rinktis skaitymo kryptį, bet ji nepakankamai aiški.
	1	Teksto tema / problemos suvoktos paviršutiniškai. Nepasirinkta skaitymo kryptis.
	0	Tekstas nesuvoktas. Pasirinkta skaitymo kryptis prieštarauja teksto prasmei.
2. Interpretacijos pagrindumas: pasirinkti teksto elementai (erdvė, laikas, pasakotojo / kalbančiojo / veikėjo situacija, veiksmas / vyksmas, meninė kalba, kompozicija) ir kontekstas. Pastaba. Fakto – literatūros istorijos (konteksto) ar teorijos – klaida laikoma interpretacijos trūkumu tais atvejais, kai kenkia interpretacijos pagrindumui.	5	Paisoma interpretuojamo teksto logikos. Išsamiai analizuojami pasirinkti teksto elementai, pakankamai suprasta ir atskleista jų paskirtis. Motyvuotai remiamasi kontekstu (kultūros, epochos, kūrybos, kūrinio arba kt.).
	4	Paisoma interpretuojamo teksto logikos. Analizuojami pasirinkti teksto elementai, iš esmės suprasta ir atskleista jų paskirtis. Ne visada motyvuotai remiamasi kontekstu.
	3	Ne visada paisoma interpretuojamo teksto logikos. Analizuojami pasirinkti teksto elementai, bandoma aiškinti jų paskirtį. Kontekstas menkai siejamas su interpretuojamu tekstu. / Paisoma interpretuojamo teksto logikos. Išsamiai analizuojami pasirinkti teksto elementai. Nesiremiam jokių kontekstu.
	2	Didesnėje teksto dalyje nepaisoma interpretuojamo teksto logikos. Analizuojama remiantis išankstiniu žinojimu / pasirinkti teksto elementai analizuojami fragmentiškai. Minimas kontekstas nesiejamas su interpretuojamu tekstu.
	1	Nepaisoma interpretuojamo teksto logikos. Bandoma analizuoti tekstą. Minimas kontekstas nesiejamas su interpretuojamu tekstu.
	0	Tekstas atpasakojamas. Interpretuojamas kitas, nei nurodyta, tekstas (žr. pastabą).
Iš viso	9×2=18	

Pastaba. Visas rašinys vertinamas nuliu taškų, jei:

- užduotis neatlikta;
- samprotavimo rašinys parašytas kita, nei nurodyta, tema;
- interpretuojamas kitas, nei nurodyta, tekstas.

Tema	Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
	0	1	2	3	4			
	0,50	16,25	44,25	33,50	5,50			

Pagrindimas	Taškų pasiskirstymas (%)						Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
	0	1	2	3	4	5			
	1,25	16,75	37,50	27,50	15,25	1,75			

II. Teksto sandaros ir vientisumo vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Mokinių sk. (%)
Teksto sandara ir vientisumas. <u>Pastaba.</u> Vertinamas visas tekstas. Teksto sandaros ir vientisumo trūkumai nedubliuojami.	4	Tekstas vientisas, tinkamos sandaros: <ul style="list-style-type: none"> yra su dėstymu susijusi, viso teksto logikai neprieštaraujanti įžanga; yra su dėstymu susijusi, viso teksto logikai neprieštaraujanti pabaiga; išlaikytos tinkamos struktūrinių dalių proporcijos; tekstas vientisas ir nuoseklus, nėra nemotyvuotų minties šuolių, nereikalingų pasikartojimų; teksto skaidymas pastraipomis pagrįstas. Ne daugiau kaip vienas trūkumas.	29,50
	3	2–3 trūkumai	46,00
	2	4–5 trūkumai	19,00
	1	6–8 trūkumai	5,00
	0	Nepaisoma samprotavimo ¹ teksto sandaros reikalavimų, dėl trūkumų tekstą sunku suprasti / 9 ir daugiau trūkumų.	0,50
Iš viso	4×2=8		

Sandara ir vientisumas	Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
	0,75	0,25	0,47

III. Kalbinės raiškos vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Mokinių sk. (%)
Bendrųjų stiliaus reikalavimų laikymasis. <u>Pastabos:</u> 1. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida. 2. Stiliaus, logikos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis. 3. Stiliaus ir logikos klaidos skaičiuojamos tik 400 žodžių apimties teksto dalyje.	5	Kalba aiški, logiška, sklandi, tiksli, glausta; nepastebėta ryškių stiliaus trūkumų. Kalbinė raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. 1–2 trūkumai	4,50
	4	3–5 trūkumai	17,25
	3	6–7 trūkumai	17,50
	2	Mintys formuluojamos nevisiškai aiškiai, kai kuriuos teksto fragmentus dėl raiškos trūkumų sunku suprasti. / 8–12 trūkumų	41,50
	1	13–15 trūkumų	13,00
	0	Mintys formuluojamos neaiškiai, didesnę teksto dalį sunku suprasti. 16 ir daugiau trūkumų	6,25
Iš viso	5×2=10		

Kalbinė raiška	Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
	0,48	0,36	0,58

¹ Samprotavimas gali būti dedukcinis, indukcinis arba analoginis.

IV. Kalbos normų laikymosi vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Taškų mažinimas už apimtį	Mokinių sk. (%)
Rašybos, skyrybos, gramatikos, žodyno taisyklių ir normų laikymasis. <u>Pastabos:</u> 1. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi normų, nurodytų „Kalbos patarimuose“, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, „Tarptautinių žodžių žodyne, „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“, pažeidimai. 2. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis. Ta pati rašybos, gramatikos ir žodyno klaida, pasikartojanti net kelis kartus, laikoma viena klaida (pvz., žodis <i>gryžti</i> kelis kartus parašytas <i>gryžti</i>). Viena skyrybos klaida laikoma to paties įterpinio neskyrimas ir ta pati citatos skyrybos klaida. Remiamasi „Lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos“ (Vilnius: Mokslas, 1992) pirmąja dalimi „Rašyba“ ir Privalomosios ir pasirenkamosios skyrybos taisyklėmis. 3. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės, jeigu taisyklėje nurodoma išskirti iš abiejų pusių, laikomas viena klaida. 4. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos skaičiuojamos tik 400 žodžių apimties teksto dalyje.			Jeigu mokinys parašė mažiau nei 400 žodžių ir nepadarė klaidų, taškų už raštingumą suma nemažinama. Taškai gali būti mažinami, jei mokinys parašė mažiau nei 400 žodžių.	
	16	Kalba taisyklinga / 1–2 klaidos		6,25
	15	3 klaidos	Jeigu mokinys už raštingumą surinko 15–12 taškų, už 30 trūkstančių žodžių atimamas 1 taškas.	2,50
	14	4 klaidos		4,50
	13	5 klaidos		7,00
	12	6 klaidos		7,25
	11	7 klaidos		7,00
	10	8 klaidos		5,75
	9	9 klaidos	Jeigu mokinys už raštingumą surinko 11 ir mažiau taškų, už 30 trūkstančių žodžių atimami 2 taškai. <u>Taškai atimami tik iki šio kriterijaus 0 taškų.</u>	5,00
	8	10 klaidų		6,25
	7	11 klaidų		5,50
	6	12 klaidų		4,00
	5	13 klaidų		4,75
	4	14 klaidų		4,25
	3	15 klaidų		4,50
	2	16–17 klaidų		4,00
	1	18–20 klaidų		5,00
	0	21 ir daugiau klaidų.		16,50
Iš viso	16			

Kalbos normų laikymasis	<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
	0,46	0,75	0,92

Toliau pateikiama lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto suvokimo užduočių statistinė analizė.

2009 m. LIETUVIŲ KALBOS (GIMTOSIOS) VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTYS

Perskaitykite tekstą ir atlikite užduotis.

Marcelijus Martinaitis

SKAITYTI AR STEBĖTI, KAIP PEŠASI ŽVIRBLIAI?

1 Šiandien įvairiomis progomis kalbama, kad žmonės vis mažiau skaito. O man norėtusi tvirtinti atvirkščiai: kaip niekada anksčiau dabar žmogus yra *skaitantysis*. Jokia specialybė, tarnyba neįmanoma be sugebėjimo skaityti. Net ir kriminaliniai nusikaltėliai turi būti šiek tiek raštingi, gal tik kišenvagiams nereikia didesnių kvalifikacijų, tik rankų miklumo. Mažamokslis šiandien priklauso lyg ir neįgalųjų grupei, jį visuomenei tenka globoti, nes jis beveik nieko nebegali išmokti. Net ir kompiuteris, prie ekrano susodinęs daugiau žmonių, negu jų sėdėdavo prie romanų prieš šimtą metų auksiniais literatūros skaitymo laikais, neužgožė poreikio skaityti.

2 Nori nenori, tačiau kasdien skaitome įvairius skelbimus, sąskaitas, reklamą, kuri braute braunasi į mūsų akis. Net ir važiuodamas Vilniuje troleibusu pro langą skaitau daugybę stendų apie pirkinius, smagius vakarėlius su pusnuogėmis panelėmis, lošimo namus, galimybę pigiau kalbėti mobiliuoju telefonu, nebrangiai keliauti į egzotiškas salas, išlošti milijoną, įsigyti modernų butą. Taip Vilnius reiškiasi ir kaip žodinis tekstas, kurį sukūrė verslas, pinigai, pramogos. Skaitydamas vien šiuos tekstus, gali nesuprasti, jog čia valstybės sostinė, istorinis bei sakralinis Lietuvos miestas, o ne kažkoks didžiausias *marketas* ar pramogų centras. Tokį Vilnių per porą dešimtmečių sukūrė įvairaus pobūdžio tekstai, veikiantys kaip ypatingi komercijos komunikaciniai tinklai, iš kurių niekaip neįmanoma išsipainioti.

3 Suprantu, jog, kai kalbama apie *skaitymą*, turima galvoje grožinė literatūra. Tačiau skaitant tuos visus ne mūsų valia įbruktus tekstus iš akių išleidžiamas meninis, individualus *skaitymas* kaip viena iš svarbiausių sričių, be kurios neįmanoma ugdyti sugebėjimų, lemiančių kokybinį tiek asmens, tiek bendruomenių kultūros lygį. O vis dėlto tai, ką ir kaip kasdien perskaitome, mums daro didesnę poveikį nei romanas ar eilėraštis, nes veikia tiesiogiai, ko niekaip nepadarysi literatūriniu tekstu, kad ir kaip ten „išsidirbinėsi“. Tenka pripažinti, kad literatūra, kaip tekstai, yra netekusi tiesioginės galios valdyti žmonių mintis, elgesį, postmoderni kūryba to jau net nesiekia. Išnyko 19 a. skaitančiojo vaizdinys – iš paveikslų pažįstama graži panelė su atversta knyga rankose.

4 Grožinei literatūrai sunku konkuruoti su žiniasklaida, net su tais tūkstančiais klerkų¹, kurie kasdien gamina milijonus tekstų. Palinkę prie kompiuterių, jie gamina tekstus, kurie netrukus taps detektyvinėmis istorijomis: vieniems atneš laimę, kitus nutrenks į skurdą, paskatins vagystes, garsias kriminalines bylas. Tie naujieji tolstojai ir dostojevskiai, patys to nežinodami, sukuria gyvų siužetų, išprovokuoja netikėtų veiksmų, tomis istorijomis aprūpindami žiniasklaidą. Taigi Lietuva šiandien skaito ir perskaito labai daug. Tačiau, Martyno Mažvydo žodžiais tariant, ar visada permano tai, ką perskaito?

5 Ar po to dar kas nors lieka literatūrai? Iš jos atimtas naujienos skelbimas, sensacija, net kriminalinių įvykių aprašymai, kuriuos įtaigiau pateikia TV reportažai, laikraščiai. Kad sužinotum intriguojančią naujieną, dabar nereikia kankintis skaitant puslapį po puslapio storiausią romaną, užtenka įsijungti televizorių ar internetą.

6 Yra be galo daug visokių skaitymų ir perskaitymų, tačiau skaitymo kokybė siejama su knyga, grožinės literatūros leidiniais. Grožinės literatūros skaitymas kokybiškai skiriasi nuo visų kitų skaitymo būdų. Tai individualizuoja skaitymą, yra savotiškas išėjimas už visuomenės kontrolės ir jos represinių ribų. Skaitymas išlaisvina asmenį, veikia kaip stipri asmens individualizavimo priemonė, jį įtraukia į paslaptinius sąmonės ir savimonės vyksmus, kurie dažnai būna slopinami ar užslopinti pareigų, politinio režimo, papročių, teisinių normų, – sužadinamas nuslėptas vidinis gyvenimas.

7 Knygose mes *skaitome save* arba ieškome savęs, vyksta dialogas su savimi (jokia teorija negali žinoti, ką aš pats sau perskaitau). Tokiu būdu skaitymas tampa *kūryba*, individualiu teksto atkūrimu. Pagaliau skaitydami galime vertinti, bausti, išteisinti tų kūrinių veikėjus, skaitymo griebiamės ir dėl to, kad patys neretai būname išprausti į kampą. Ar nepatiriame laisvės skaitydami, o tada imame siekti jos savo gyvenime?

8 Tačiau šiandien įbrukti į rankas bet kokią knygą nėra didžiausias gėris, kad vėliau galėtume girtis, jog štai žmonės vis dar skaito. Skaitymas nelygu skaitymui. Į rankas įbrukti knygą yra labai daug šiuolaikinių galimybių. Paskelbti skaitymo metai gali būti suprantami ir kaip būdas siekti vien komercinės knygų prekybos sėkmės.

9 Teko lankytis daugelyje Europos mugių. Pirmiausia ten krenta į akis tai, kad jose dominuoja komercinė pramoginė literatūra, aprūpinta išpūdingiausia reklama. Ten daugybė knygų, bet tarp jų sunku surasti KNYGĄ. Žinoma, knyga čia laikoma dar ir preke, o kur prekė – ten arši konkurencija ir vertybiniai kriterijai nėra svarbiausi.

¹ Klerkas – tarnautojas, dirbantis prekybos, pramonės įmonės, notaro arba advokato kontoroje.

10 Panašiai ir Lietuvoje. Galima pastebėti, kaip akivaizdžiai siaurėja arba siaurinamas skaitymo diapazonas: visokiuose reitinguose, perkamiausių knygų dešimtukuose ar pasiūlymuose iš penkių išrinkti geriausių yra telkiamas dėmesys atseit į populiariausio autoriaus kūrybą, o tai tarnauja tai pačiai reklamai, iškreipia vertybinius kriterijus arba juos beveik ištrina. Paskelbus skaitymo metus buvo galima tikėtis, jog bus siekiama ugdyti būtent *skaitymo kokybę*, sugebėjimą rinktis įvairesnio pobūdžio literatūrą.

11 Kartais gerai, kad žmonės neskaitytų kokios nors komercinės makulatūros, grafomaniškų¹ tekstų. Vertų perskaityti knygų tikrai yra nedaug, kartais geriau sėdėti ir žiūrėti, kaip leidžiasi saulė, kaip pešasi žvirbliai, negu skaityti kokį kvailą romaną.

12 Istorijoje yra žinoma laikotarpių, kai *skaitymas* sukurdavo literatūrą, kūrinius paversdavo klasika, nes jie būdavo ypatingai perskaityti, turėjo istorinę atmintį, lėmusią kokius nors estetinius, socialinius ar dorovinius visuomenės pokyčius. Prancūzai sukūrė Balzaką, anglai Baironą, italai Dante, rusai Tolstojų, lietuviai Maironį. Be išskirtinio skaitymo nebūtų jų nė vieno.

13 O koks mūsų savo literatūros skaitymas šiandien? Ar išliks tas mūsų skaitymas kaip tam tikra vertybė? Paprastai yra keli kritikai, kurie literatūrą perskaito taip, kad iš visos masės išliktų kelios knygos ir jų autoriai. Deja, šiandien tokių literatūros kritikų nebeturime. Įvedama tam tikra vertinimo lygiava, net paprasčiausias literatūrinis „mėsainis“ gali būti iškeltas kaip nepaprastas literatūros reiškiny, aprūpintas citatomis iš žymiausių teoretikų veikalų.

14 Dabartinis kūrinių komentavimas tapo absoliučiai nepatikimas. Negali literatūra stiprėti kieno nors nuolat neprovokuojama, ką paprastai daro specialiai pasiruošę skaitytojai – kritikai, literatūros teoretikai, patys rašytojai. Nemanau, kad labai nusmuko skaitančiųjų intelektualinis lygis ar pačios literatūros visuomeninis prestižas, pasidavus vadinamiesiems rinkos dėsniams. Stinga tam tikro literatūrinio sąmoningumo, aštraus konfliktiško žvilgsnio į visa tai, kas šiandien Lietuvoje parašoma ir vadinama proza, poezija, eseistika, bet nekelia kokios nors sumaišties, be ko literatūra tampa negyvybingu, savotišku klubiniu užsiėmimu. Ar labai kalti skaitytojai, kad neskaitytų, kai garsinami abejotinos vertės kūriniai?

15 Yra kaltos ir visokios tarnybos, nes geriausi mūsų rašytojų kūriniai nepasiekia skaitančiųjų, ypač mažesnėse rajonų bibliotekose. Jose nerasime ne tik žinomesnių rašytojų knygų, bet ir Nacionaline kultūros ir meno premija įvertintų kūrinių. Iš menkų lėšų ten užsakoma tai, „ką žmonės skaito“, tad didžiausią eilutę galime pamatyti prie jau suskaityto „Durnių laivo“² ar kitos panašaus turinio knygos.

16 Taigi nelabai džiaugiuosi, kai sakoma, jog vis daugiau perkama ir skaitoma knygų. Tarp jų, kaip buvo kažkur parašyta, tik 5 procentai lietuvių autorių. Esu girdėjęs verslo žmones sakančius, kad lietuvių literatūra neturi „perspektyvų“, negana to, jog neduoda pelno, bet dar reikia remti leidybą, autorius, kad jie rašytų, leistų knygas, kurios nepajėgia konkuruoti su užsienio autoriais, nes verstinės knygos esą puikiai patenkina mūsų skaitytojų poreikius.

17 Nelabai pastebima, kad būtų sudarytos skaitymo metų programos, numatyti renginiai, kurie ugdytų literatūros skaitymo prestižą, gilesnį suvokimą, nes jis akivaizdžiai prastėja, pasidavus pigiai komercinei reklamai, žemo lygio iš Vakarų užplūdusiam skaitalui, su kuriuo ima „konkuruoti“ ir mūsų vienas kitas literatas, tikintis, jog su tokia kūryba bus galima „prasimušti“ į Europos ar net pasaulio rinką. Kol kas tokio pranašo, kuris tokį „produktą“ pagamintų, Lietuvoje vis dar nesulaukiame.

18 Kad kaip nors išgarsėtume, reiktų grupelę mūsų rašytojų pavežioti po Europą uždarytus narve ir lankstančius virbus. Tada apie mus parašytų žymiausi laikraščiai, rodytų TV ir pirkėtų knygas, norėdami sužinoti, kas tie *durniai*.

19 Kitokio kelio nežinau, kaip tik rašyti ir patiems gerai, įdomiai skaityti, gal tada susidomės ir mumis, ir mūsų skaitymu. Kas mus gali skaityti, jeigu jau patys beveik neskaitytume savosios literatūros ir jos nepermanome?

Pagal tekstą, skelbtą literatūrinėje svetainėje *rašyk.lt*

Atsakykite į klausimus, remdamiesi M. Martinaičio tekstu.

1. Su kokia nuomone 1 pastraipoje polemizuoja M. Martinaitis?

(1 taškas)

Taškų pasiskirstymas(%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
38,79	61,21	0,61	0,63	0,49

¹ Grafomanija – liguistas potraukis rašyti, kurti literatūros kūrinius.

² „Durnių laivas“ – skandalingai pagarsėjusi Vytauto Petkevičiaus knyga.

2.1. Koks M. Martinaičio požiūris į 2 pastraipoje aptariamus tekstus?

(1 taškas)

Taškų pasiskirstymas(%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
15,37	84,63	0,85	0,32	0,39

2.2. Argumentuokite teksto autoriaus požiūrį: išrašykite meninės raiškos pavyzdį ir paaiškinkite jo prasmę.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
26,70	50,38	22,92	0,48	0,38	0,49

3. Palyginkite 2 ir 3 pastraipose pateikiamus panelės įvaizdžius ir paaiškinkite jų prasmę.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
38,53	55,42	6,05	0,34	0,36	0,49

4. Teksto autorius teigia, kad „grožinei literatūrai sunku konkuruoti su žiniasklaida“. Remdamiesi 3, 4 ir 5 pastraipomis, nurodykite tris priežastis, lemiančias tokią literatūros padėtį.

(3 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3			
10,33	48,61	34,76	6,30	0,46	0,27	0,44

5. Remdamiesi 2 ir 6 pastraipomis, įvardykite jas siejančią esminę priešpriešą ir paaiškinkite jos prasmę.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
33,25	58,44	8,31	0,38	0,29	0,44

6. Apibendrintai suformuluokite 8, 9 ir 10 pastraipose svarstomą problemą.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
26,20	64,48	9,32	0,42	0,32	0,44

7. Suformuluokite 12 ir 13 pastraipas apibendrinančią mintį.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
52,39	38,04	9,57	0,29	0,39	0,48

8. 13 pastraipoje teksto autorius teigia: „...net paprasčiausias literatūrinis „mėsainis“ gali būti iškeltas kaip nepaprastas literatūros reiškinys, aprūpintas citatomis iš žymiausių teoretikų veikalų.“ Paaškindite šio sakinio prasmę.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
33,00	50,12	16,88	0,42	0,42	0,49

9. Kokią būtiną literatūros gyvybingumo sąlygą teksto autorius nurodo 14 pastraipoje?

(1 taškas)

Taškų pasiskirstymas(%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
42,57	57,43	0,57	0,39	0,34

10. Remdamiesi 15, 16 ir 17 pastraipomis, paaškindite, kokį bendrą priekaištą teksto autorius išsako skaitytojams, leidėjams ir kultūros darbuotojams.

(1 taškas)

Taškų pasiskirstymas(%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
49,37	50,63	0,51	0,42	0,33

11. Suformuluokite, kokio tikslo teksto autorius siekia 18 pastraipoje.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
73,55	20,15	6,30	0,16	0,31	0,41

12. Paaškindite, kas sieja 4 ir 19 pastraipas

- stiliaus požiūriu,
- turinio požiūriu.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
39,80	39,04	21,16	0,41	0,48	0,50

13. Remdamiesi visu tekstu, suformuluokite M. Martinaičio siūlomą atsakymą į teksto pavadinime iškeltą klausimą.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas(%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
46,85	27,71	25,44	0,39	0,44	0,44

14. Nurodykite teksto žanrą.

(1 taškas)

Taškų pasiskirstymas(%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
20,15	79,85	0,80	0,37	0,36

